

C26 – WON2

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

13 oktober 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WONEN, STEDELIJK BELEID,
INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de instrumenten waarover de minister beschikt om aan armoedebestrijding te doen	1
Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de voorzieningen inzake huisvesting voor crisissituaties en over noodhuisvesting	5
Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de plaats van de armoedebestrijding in het stedenbeleid	7
Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het genderspecifieke karakter van armoede	10
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over een nieuw decreet over de toegankelijkheid van openbare gebouwen	12

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de instrumenten waarover de minister beschikt om aan armoedebestrijding te doen

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, maandag 17 oktober is de dag van de armoede. Voor onze fractie is dat een reden om, in navolging van het werk dat onze voormalige collega, mevrouw Van Cleuvenbergen verricht heeft in het dossier armoede op verschillende beleidsdomeinen, heel gericht naar die verschillende thema's te gaan kijken.

Aan het aspect wonen besteden u en ik wel aandacht, maar de vraag is op welke wijze we een kentering kunnen bewerkstelligen. We weten dat mensen in een armoedesituatie in Vlaanderen vaak ook geconfronteerd worden met heel slechte huisvesting, wat de situatie alleen maar verergert.

We gaan ervan uit dat wonen een grondrecht is. U hebt dat ook uitdrukkelijk opgenomen in uw beleidsnota 2004-2009. Ik heb die passage expliciet in mijn vraag verwerkt. U schreef dat de samenhang met andere beleidsdomeinen zoals welzijn, armoedebestrijding, inburgering en stedenbeleid, maar ook ruimtelijke ordening of milieu, waar het gaat om armoede en wonen, vraagt om het nodige overleg en om een geïntegreerde aanpak. U schreef ook: 'Het lokale niveau is het meest geschikte om tot een gecoördineerd beleid te komen op maat van de plaatselijke situatie.'

In uw beleidsnota kondigde u twee dingen aan. U wenste bijzondere aandacht te besteden aan dak- en thuisloosheid, die u de wereld uit wilde helpen. Ik weet niet of we dat ook kunnen. U stelde: 'Het is van groot belang dat tijdig eventuele problemen – die zouden kunnen resulteren in dak- en thuisloosheid – door de verhuurder, in het bijzonder de sociale woonorganisaties, worden onderkend. Door goede en duidelijke afspraken en samenwerking met lokale

welzijnsinstanties kunnen dan preventief de nodige begeleiding en ondersteuning opgezet worden. Dit zal de betrokken huurder, maar ook het samenleven in een wijk ten goede komen.' Ik meen dat dit laatste in tweede instantie ook geldt voor degene die de huisvesting creëert, de huisvestingsmaatschappij.

Ten tweede kondigde u aan heel wat maatregelen te willen nemen in de volgende jaren in verband met toegankelijkheid, betaalbaarheid, kwaliteit en woonzekerheid om betere waarborgen te kunnen bieden aan de kwetsbaren, die vaak onzichtbaar zijn maar voor wie in de sector zit, wel bekend zijn en die we gelukkig ook kunnen ontmoeten.

Ik heb vier concrete vragen uitgeschreven omdat ik weet dat u het niet met een vingerknip kunt oplossen. Wel is het belangrijk dat we in het parlement jaarlijks de armoedetoets doen. Maandag zullen op de dag van de armoede in Gent heel veel verklaringen worden afgelegd, en zullen er heel veel goede vooremens worden uitgesproken. Wellicht zal de Vlaamse Regering ook enkele dingen aankondigen. Het parlement moet die dingen geregeld toetsen. Waar we kunnen, moeten we u daarin steunen en helpen met parlementaire initiatieven.

Onlangs werd het Pact van Vilvoorde, waarvan doelstelling 10 over armoede gaat, door de Vlaamse Regering geactualiseerd. Daardoor wordt het recht op behoorlijke huisvesting opgenomen als een van de instrumenten. Hoe gaat u zelf proberen dat na te streven? Denkt u aan een soort toetsingssysteem om uzelf als minister en uw kabinet een jaarlijkse resultaatverbintenis op te leggen, zodat u weet waar u staat? Ik kan mijn vraag over vier jaar ook opnieuw stellen, maar we zijn vooral gebaat met een resultaatgerichte werking in plaats van vragen.

Zijn er, gezien het inclusieve karakter van armoedebestrijding, concrete nieuwe elementen of genomen maatregelen, die u naar voren schuift in het Vlaamse Gewest? Het decreet van 21 maart 2003 over armoedebestrijding en het uitvoeringsbesluit voorzien in een permanent verticaal armoedeoverleg. U gaf in uw beleidsnota aan dat er een horizontale en inclusieve benadering moet zijn. Welke rol hebt u daar zelf in? Is dat een coördinerende rol? Zo niet, wat is

dan uw bijdrage binnen het netwerk op regeeringsniveau om vooruitgang te kunnen boeken? Het zou goed zijn uw persoonlijke inzichten daaromtrent te kennen.

Mijn volgende vraag is niet eigen aan de thematiek van armoede alleen. In 2010 zal de vergrijzing sneller op ons afkomen. Het zijn onze ouders, grootouders en wie weet betovergrootouders die dan allicht nog zullen leven. Wonen en welzijn worden dan belangrijke thema's. U hebt een protocol afgesloten met minister Vervotte over de instroom, begeleiding en doorstroming van vooral de sociaal zwakke groepen en over de welzijnsproblemen die de woonsector – als we eerlijk zijn – niet aankan. De woonsector is gespecialiseerd in de bakstenen, het bouwen, en de welzijnssector heeft z'n eigen troeven. In welke mate kan er tussen die twee een samenspel zijn? Het protocol is een goede aanzet, maar wat verwacht u ervan? Welke inspanningen kunt u leveren op het vlak van thuisloosheid?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, collega's, dat is een interessante vraag, die heel sterk samenhangt met de vraag die mevrouw Berx zal stellen vanuit de invalshoek van het stedenbeleid. Mevrouw Heeren, u zei terecht dat dit een horizontale benadering vergt. Het thema komen we zowel tegen bij onderwijs, als bij huisvesting, stedenbeleid, cultuur, welzijn, enzovoort. Nu gaat het dus over huisvesting.

Uw vraag was hoe we het recht op een behoorlijke huisvesting, zoals verwoord in doelstelling 10, de armoedebestrijding in Vlaanderen, van het Pact van Vilvoorde, zullen nastreven, en hoe dat zal worden getoetst. Doelstelling 10 houdt in: 'De armoedebestrijding is in 2010 zo ver gevorderd dat Vlaanderen zich op dit terrein bij de top-vijf van EU-lidstaten bevindt. Alle bewoners en doelgroepen hebben tijdens elke levensfase voldoende ontwikkelingskansen en keuzemogelijkheden om op elk domein deel te nemen aan het maatschappelijke en politieke leven. Zo hebben alle inwoners toegang tot behoorlijke huisvesting.'

De Vlaamse Regering heeft deze doelstelling 10 op 23 september 2005 geactualiseerd en beslist om het recht op behoorlijke huisvesting mee op te nemen als instrument bij armoedebestrijding. Dat is een duidelijke indicatie dat we huisvesting zien als een

instrument om armoede aan te pakken. Aangezien die beslissing zeer recentelijk is genomen, zijn er nog geen indicatoren uitgewerkt waarmee het instrument huisvesting kan worden getoetst.

De administratie Planning en Statistiek werd gevraagd om indicatoren voor huisvesting uit te werken. Dat geeft onze goede wil aan om er metterdaad iets aan te doen. Het is de bedoeling dat die indicatoren er zijn tegen eind 2005, begin 2006. Die uitwerking van de indicatoren zal gebeuren in overleg met de cel Onderzoek van de afdeling Woonbeleid, onder leiding van de heer Vandenberghe. Daarna zal het Vesoc, waar de sociale partners elkaar ontmoeten, de definitieve indicatoren vastleggen.

Mevrouw Heeren vraagt ook, gezien het noodzakelijk inclusieve karakter van de armoedebestrijding, welke concrete nieuwe elementen of genomen maatregelen ik als minister van Wonen naar voren schuif bij de armoedebestrijding in het Vlaamse Gewest. Het publiek waarover we spreken, mensen die in armoede leven, is een publiek dat we tegenkomen in de huursector. We zullen in die groep quasi geen eigenaars vinden, tenzij dan bij mensen die een zelfstandig beroep hebben gehad, een woning verworven hebben, maar door een laag pensioen en wat tegenslag gedegradeerd zijn. Grosso modo gaat het echter om mensen die nooit verder geraakt zijn.

De baksteen zit in de maag van alle Vlamingen, maar voor die mensen is huren de enige optie. De sociale huisvesting richt zich tot de mensen met de grootste woonbehoeften. Dat zijn de mensen met de laagste inkomens, die geen bezit hebben en op de kandidatenlijst zijn ingeschreven. Via de SHM's proberen we het woningaanbod uit te breiden. Tijdens de begrotingsopmaak heeft elke fractie een bijdrage geleverd om te zorgen voor kredieten voor het investeringsprogramma van de VHM. Het gaat om een investeringsvolume van 233 miljoen euro. Via SBR (subsidie bouw en renovatie) is meer dan 80 miljoen euro beschikbaar. Al dat geld wordt ingebracht in de vorm van rechtstreekse subsidies van het ministerie. Verder worden er ook woningen door de socialeverhuurkantoren of SVK's aangeboden. Ik geloof dat ik daaraan toch impulsen heb kunnen geven. In 2006 loopt dat krediet op tot 3,7 miljoen euro.

De sociale huisvesting kan een beetje met subsidies worden gestuurd. We hebben echter veel minder greep op de privé-huurmarkt. We willen de huursubsidies actualiseren om meer betaalbare privé-

woningen te bekomen. Het systeem is in 1991 in het leven geroepen om mensen die moeten vertrekken uit ongezonde en onaangepaste woningen, te helpen bij het betalen van de huurprijs van de meer geschikte woning waar ze naartoe verhuizen. We willen in twee fasen, en rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden, het huidige stelsel aanpassen. Tegen 2007 komt er een actualisatie van de maximale huurprijzen. Voor een gezin met minstens drie kinderen gaan we voor de huursubsidie thans uit van een huur van 18.000 frank per maand; voor kleinere gezinnen is dat 15.000 frank per maand. Die prijzen stemmen niet echt meer overeen met de evolutie van de marktprijzen.

In de tweede helft van de legislatuur willen we een echt huursubsidiestelsel introduceren en het stelsel uitbreiden naar andere doelgroepen dan mensen die ongezonde en onaangepaste woningen moeten verlaten. Het is de bedoeling om in het licht van een studie van het HIVA van 2004 de verhuringen via een intermediaire instelling zoals een SVK te ondersteunen. Die instellingen willen we meer middelen geven om aan de toegenomen vraag te kunnen tegemoetkomen. Een huursubsidie mag immers niet aan de huurprijs worden toegevoegd, want dan verandert er in concreto op het terrein niets. Een SVK kan op dat vlak als een buffer fungeren. Een intermediaire instelling kan er ook echt over waken dat die subsidie bij de behoeftigen terecht komt.

Ook de huurdersbonden zullen meer middelen krijgen. We stellen vast dat de doelgroep vooral op dat vlak advies nodig heeft. Afgelopen maandag ben ik in Gent op werkbezoek geweest. Tijdens zo'n bezoek leer je nog altijd bij over zaken die je niet altijd in dossiers terugvindt. Je komt dan mensen tegen die zo kwetsbaar zijn dat ze de speelbal van verhuurders worden. Extra geld voor de huurdersbonden moet ervoor zorgen dat ze hun diensten erg gedecentraliseerd kunnen aanbieden en kwetsbare armen beter over hun rechten kunnen informeren.

De herhuisvesting van bewoners van ongeschikt of onbewoonbaar verklaarde woningen in een betaalbare en kwalitatief goede woning binnen een redelijke termijn blijkt in de praktijk zeer moeilijk te realiseren. Daarom willen wij in het nieuwe socia-lehuurbesluit de prioriteitsregel voor die bewoners versoepelen. Vandaag wordt die regel zeer restrictief gehanteerd: enkel daklozen kunnen afwijken van de voorrangregel. In de praktijk kunnen ook slachtoffers van een brand of van een faillissement via de

SHM aan de VHM een afwijking vragen. Toch moeten er nog meer categorieën in aanmerking komen. Ook wordt tegen 2007 het bestaande huursubsidiestelsel herwerkt, waardoor het eveneens een effectiever instrument voor herhuisvesting zal worden. Herhuisvesting van mensen die in een ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woning woonden, hoort thuis in de kwaliteitsbewaking in het kader van de Wooncode.

Is overeenkomstig het decreet betreffende de armoedebestrijding en het uitvoeringsbesluit reeds een verticaal permanent armoedeoverleg voor wonen georganiseerd met de verenigingen waar armen het woord nemen? Zo ja, tot welke inzichten en initiatieven heeft dit geleid? Zo neen, wat is hiervoor de reden? In mei 2005 zijn het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen samen met een aantal lokale verenigingen waar armen het woord nemen en een ervaringsdeskundige armoede een eerste maal op mijn kabinet uitgenodigd om zich voor te stellen en een overzicht te geven van knelpunten die mensen in armoede ervaren inzake wonen. Tijdens dit overleg werd de afspraak gemaakt om in het kader van het Verticaal Armoedeoverleg op regelmatige basis te overleggen over concrete beleidsinitiatieven die mensen in armoede aangaan.

In juli 2005 werd het Netwerk uitgenodigd op een rondetafel over de wijzigingen aan de Vlaamse Wooncode naar aanleiding van het kaderbesluit sociale huur. Het Netwerk nam actief deel aan de discussie. Een volgende algemene vergadering zal plaatsvinden in november. Los hiervan is het Vlaams Netwerk ook nauw betrokken bij het opstellen van de bijdrage die vanuit woonbeleid werd geleverd aan het Vlaams Actieplan Armoede 2005. Op het lokale niveau stellen we vast dat de lokale besturen van de elf centrumsteden en de twee grote steden Antwerpen en Gent permanent met die verenigingen contact hebben. Vaak hebben ze het over wonen. Het stedenbeleid moet dat aanpakken, en dat gebeurt niet op het Martelaarsplein, maar in de wijken en buurten van onze gemeenten, waar die verenigingen met hun grote ervaring en expertise aanwezig zijn.

Naar verluidt, zo stelt mevrouw Heeren, moet de denktank wonen-welzijn een visienota opstellen ter voorbereiding van een protocol tussen minister Vervotte en mezelf over de instroom, begeleiding en doorstroming van sociaal zwakkere groepen en over de welzijnsproblemen die de woonsector niet aankan. Wanneer wordt deze visienota verwacht en welke

inspanningen wil ik leveren op het vlak van thuisloosheid?

Minister Vervotte en ikzelf hebben inderdaad de denktank gevraagd een visienota uit te werken over de concrete taakafbakening tussen wonen en welzijn. Het is ook de bedoeling om die taakafbakening vast te leggen in een protocol met het oog op een betere afstemming tussen beide domeinen. Ik stel vast dat er weinig discussie is over de kerntaken. Bouwen kunnen we erg goed. Sociaal wonen is in wezen inkomensgebonden en gaat over mensen die zelfstandig kunnen wonen. In specifieke begeleiding voorzien is een taak van welzijn. De oefening van de denktank concentreert zich op de schemerzone inzake begeleiding van nieuwe en zittende sociale huurders: waar begint de specifieke begeleidingstaak van welzijn en waar eindigt de huisvestingstaak van wonen?

Een eerste visienota wordt tegen eind 2005 verwacht. We spannen best het paard niet voor de kar. Eerst moeten we de taakafbakening afwerken. Op basis van die afbakening kunnen er vanuit beide beleidsdomeinen afspraken worden gemaakt over samenwerking, onder meer op vlak van thuisloosheid. De afspraken zullen in het door mevrouw Heeren vermelde protocol worden vastgelegd.

Op het terrein gebeurt intussen heel wat. De Limburgse gedeputeerde voor Wonen, Jos Claessens werkt met een Woonzorgfonds dat zich op het snijvlak van wonen en welzijn beweegt. Dat fonds probeert in huisvesting te voorzien voor mensen die praktische of mentale begeleiding nodig hebben, zoals mensen met een herseninfarct, ex-gevangenen of ex-psychiatrische patiënten. Dat fonds beheert 3,7 miljoen euro. Dat bedrag is ondertussen verdubbeld. Vanuit de Vlaamse Regering willen wij onze acties formaliseren. Formele afspraken tussen Welzijn en Wonen kunnen een 'pingpongspel' voorkomen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik dank de minister voor zijn uitgebreide antwoord. Wat het Woonzorgfonds betreft, weet ik dat men overweegt om een woonzorgdecreet uit te werken. Zal dat louter vanuit de invalshoek welzijn gebeuren? Of zal dat ook vanuit de invalshoek wonen gebeuren?

Vlaanderen worstelt met een handicap: de huurwetgeving is nog altijd een federale materie. Ik hoop dat we er samen in slagen om naast de snel geregiona-

liseerde wapenhandel ook iets te zeggen te krijgen over zo iets fundamenteels als de huurwetgeving. Die wetgeving is toch een belangrijk instrument om in te grijpen op de privé-huurmarkt. Ik weet dat er geregeld interministeriële conferenties plaatsvinden. Komt armoede er aan bod? Kunt u daarover meer vertellen?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Er wordt overlegd over het woonzorgdecreet. Dat gebeurt niet alleen vanuit de invalshoek welzijn, maar ook vanuit de invalshoek wonen. Eigenlijk wacht men een beetje af wat we in voormeld protocol zullen opnemen. Op basis van dat protocol zal aan het decreet vorm worden gegeven.

De huurwetgeving is een bevoegdheid van federaal minister Laurette Onkelinx. Ik ben het voor 200 procent met u eens. Men spreekt ons daarop aan, maar we hebben het belangrijkste beleidsinstrument niet in handen. Problemen in de huisvestingssector doen zich vooral in de subsector van de privé-woningen voor. Iedereen heeft het voortdurend over de sociale huisvesting en de wachtlijsten. Die wachtlijsten zijn echter een indicator van het succes van de sociale huisvesting, want die biedt goede woningen aan tegen een huurprijs die een derde tot de helft lager is dan de huurprijzen op de privé-markt. Op de privé-huurmarkt hebben we geen greep. De verhuurderspopulatie vergrijsst. Er is op de verhuurmarkt meer dynamiek nodig. Er komen nog altijd eigenaars bij, maar op een bepaald ogenblik zal dat niet meer het geval zijn. In Vlaanderen is 74 procent eigenaar; in Limburg zelfs meer dan 78 procent.

Op de interministeriële conferenties geeft iedereen zijn of haar visie weer. Soms zijn ze gelijklopend, soms niet. De toestand verschilt ook: in Vlaanderen zijn verhoudingsgewijs veel meer eigenaars dan in Wallonië. Die conferenties hebben vooral een informerende functie. Voor de domeinen die exclusief tot onze bevoegdheden behoren, zijn de andere gewesten eigenlijk het buitenland. Informatie-uitwisseling is belangrijk, maar gestroomlijnde afspraken zijn erg moeilijk realiseerbaar. Soms bekomen we wel praktische informatie van het federale niveau – ten minste als de drie gewesten het samen vragen.

In onbewoonbaar verklaarde woningen kan men vandaag nog altijd iemand domiciliëren. Domiciliëring is de sleutel om de zaak echt bij de wortel aan te pakken. We zijn sterk bezig met wooninspectie en

kwaliteitsbewaking. De steden doen dat ook. Journalisten spreken me aan over wat er in Gent of Antwerpen gebeurt. Vandaar dat er ook wordt opgetreden, en zo brengen we de problemen aan de oppervlakte. De domiciliëring is een zaak van het federale ministerie van Binnenlandse Zaken. De drie gewesten samen bespreken het probleem van de domiciliëring met de FOD Binnenlandse Zaken. Dat moet ervoor zorgen dat de huisjesmelkerij en de wanpraktijken die ermee samenhangen, worden beteugeld. Dat is een zaak die op zo'n interministeriële conferentie kan worden aangepakt. Ook op het vlak van inburgering pakken we samen een aantal zaken aan.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Wat dat laatste betreft, stel ik voor dat de minister zijn partijgenoten aanmaant om in alle openheid het wetsvoorstel van kamerlid Nahima Lanjri inzake domiciliëring te bespreken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de voorzieningen inzake huisvesting voor crisissituaties en over noodhuisvesting

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de voorzitter, er blijkt een grote vraag te zijn naar noodwoningen voor mensen die onverwacht in de problemen komen. Bij die problemen denk ik aan brand, acute echtscheiding, woonproblemen, uitzettingen uit het huis. De vraag is de afgelopen jaren steeds toegenomen. Daartegenover staat dat het aantal noodwoningen of doorgangswoningen zeer beperkt is en proportioneel niet is toegenomen. Ik heb daarover navraag gedaan in mijn eigen gemeente. Daar blijken zes noodwoningen te zijn, niet alleen voor mijn gemeente, maar ook voor alle omliggende gemeenten. Alleen al dit jaar werden 85 aanvragen voor een dergelijke woning ingediend.

In het Algemeen Verslag over de Armoede '10 jaar' worden de gemeenten en OCMW's nogmaals op hun verantwoordelijkheid gewezen om die gezinnen in woonnood te helpen en noodwoningen ter beschik-

king te stellen. Uit een studie van de VVSG blijkt dat de meeste gemeenten niet over een dergelijke woning beschikken. Bij de OCMW's ligt dat aantal iets hoger. Het aanbod voldoet echter niet aan de nood.

Een aantal gemeenten hebben daarop ingespeeld door in het lokaal sociaal beleidsplan een protocol op te nemen, waarin de precieze taakafspraken tussen de gemeenten en OCMW's worden geregeld. Uit een gerichte screening blijkt echter dat nagenoeg geen enkele gemeente in staat is om de klok rond zelf voor crisisopvang in te staan. Om dat probleem op te lossen, zou kunnen worden gewerkt met bovenlokale of intergemeentelijke samenwerking of samenwerking tussen de verschillende OCMW's.

In de studie Sociaal Woonbeleid voor het Platte-land wordt een evaluatie gemaakt van een project in Eeklo. Daaruit blijkt dat er toch heel wat juridische problemen zijn en dat de oorspronkelijke verwachtingen helemaal niet worden ingelost.

Mijnheer de minister, zijn er recente statistieken beschikbaar betreffende de vraag en het aanbod van noodwoningen en doorgangswoningen in Vlaanderen? Zo ja, welke conclusies trekt u uit die cijfers? Zo nee, bent u dan bereid om daarover een onderzoek te vragen? Wat is de reglementering voor gemeenten en OCMW's betreffende het organiseren van een lokaal sociaal beleid en voorzieningen inzake crisisopvang en noodwoningen? Zijn er intenties om desgevallend intergemeentelijke samenwerking of samenwerkingsverbanden tussen OCMW's aan te moedigen of te structureren? Welke verplichtingen zijn er voor de socialehuisvestingsmaatschappijen inzake het ter beschikking stellen en houden van noodhuisvesting en doorgangswoningen?

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben voorzitter van de stuurgroep Thuislozenzorg in Antwerpen. Dat is geen aange-name taak, wel een interessante. Mevrouw Hostekint vraagt of er statistieken zijn over vraag en aanbod van noodwoningen en doorgangswoningen. Een van de meeste cruciale problemen in de sector is vooral de doorstroming. Op sommige plaatsen zijn er wel crisis- en opvangwoningen. Het probleem is echter vooral het dichtslibben van de bestaande diensten. Dat zal niet overal hetzelfde zijn. Ik veronderstel dat een grootstad over een andere capaciteit beschikt dan een aantal andere steden en gemeenten.

Mijnheer de minister, daarstraks ging het over de uitzonderingsbepalingen en de mogelijkheid voor mensen die uit een onaangepaste woning komen. Geldt dat hier ook, in de mate dat er sprake is van een goede doorstroming?

Zou het niet goed en nuttig zijn om een regieopdracht te geven aan – vooral – centrumsteden en grootsteden? Zij zijn beter dan wie ook op de hoogte van de problemen. Er moet daarbij weliswaar gebruik worden gemaakt van de hefboomen die de Vlaamse Regering ter beschikking heeft. De regiefunctie kan dan ook spelen voor rand- en andere gemeenten.

Ten slotte doe ik een oproep om in een Vlaams kader zo veel mogelijk ruimte te geven aan steden en gemeenten. Alle mogelijke juridische drempels voor intergemeentelijke en inter-OCMW-samenwerking moeten worden weggewerkt. In sommige plaatsen wordt bijvoorbeeld samengewerkt met hotels. Dat kan onder andere gebeuren na het afbranden van een woning. Het kan zijn dat het efficiënter is voor een stad of gemeente om in een aantal woongelegenheden te voorzien via overeenkomsten met hotels, CAW's en OCMW's.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, dit probleem komt in de volgende vraag ook aan bod. Heel wat steden zetten in op huisvesting. Ik heb alle dertien burgemeesters ontvangen. Dat thema bleek ook altijd terug te komen. Een van de onderdelen bij huisvesting was de noodopvang.

Mevrouw Hostekint, het gaat inderdaad om een heel schrijnende materie. Uw eerste twee vragen zou u eigenlijk moeten stellen aan minister Vervotte. Crisisopvang valt onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Welzijn. Tussen onze beide beleidsdomeinen zijn er heel wat raakvlakken. Als er over één punt geen verschil van mening bestaat, dan is het wel over de crisisopvang. Ook in het kader van de actuele discussie over de taakafbakening tussen de twee domeinen wordt dat niet in vraag gesteld. Dat sluit uiteraard samenwerking, vanuit ieders kerntaken, tussen wonen en welzijn over het aanbod van crisisopvang niet uit. De ruimere discussie over de taakafbakening, afstemming en samenwerking tussen beide sectoren wordt momenteel gevoerd binnen de denktank wonen-welzijn. We schermen ons daar niet van af. Voor een antwoord op uw eerste twee

– interessante – vragen kan ik u dus enkel doorverwijzen naar de minister van Welzijn.

Er zijn geen verplichtingen voor de socialehuisvestingsmaatschappijen inzake het ter beschikking stellen en houden van noodhuisvesting en doorgangswoningen. SHM's richten zich op het aanbieden van sociale huurwoningen en koopwoningen met het oog op langdurige bewoning. De sociale huurreglementering werd ook vanuit dat standpunt ontworpen en is dus niet specifiek gericht op mensen in een acute crisissituatie. Vandaar dat er in geen verplichtingen wordt voorzien voor SHM's inzake crisisopvang.

Er zijn wel uitzonderingsgevallen. In dergelijke omstandigheden kunnen er afwijkingen worden toegestaan op de gangbare toewijzingsregels. Het gaat daarbij om bijzondere omstandigheden van sociale aard en de regeling waardoor een OCMW een afwijking kan vragen ten gunste van een dakloze. De categorie van daklozen is effectief opgenomen in de reglementering. Maar ook in andere situaties laten wij mensen niet zomaar in de kou staan. De SHM moet aan de VHM toestemming vragen om een afwijking toe te staan. Het gaat om een afwijking op de voorrangregel. Wat nooit wegvalt, is de afwijking op de inkomensvoorwaarde.

In de uitzonderingsgevallen kan het gaan om brand, om mensen die te maken hebben met een faillissement. Ook in schrijnende situaties, zoals de vrouw die met haar kinderen door de echtgenoot aan de deur wordt gezet, kan van die mogelijkheid gebruik worden gemaakt. In die gevallen probeert men de nood te lenigen.

Zoals mevrouw Berx daarnet heeft gezegd, doen de mensen die in de noodopvang zitten, er alles aan om er te kunnen blijven, omdat ze vinden dat ze daar goed zitten. In principe is die opvang natuurlijk beperkt in de tijd. De vraag is dan hoe daarmee moet worden omgegaan. Als de termijn voorbij is, staan ze immers opnieuw op straat. Een goede 83 percent van de mensen heeft een dak boven zijn hoofd en kan zijn plan trekken. Een ander deel kan dat ook nog. Voor een groep is dat echter niet het geval. Daar moeten we ons op richten.

Omdat er geen wettelijke verplichting is, zijn de statistische cijfers laag. In de praktijk probeert men er wel altijd een mouw aan te passen. Ik spreek daarbij niet vanuit mijn bevoegdheid van minister van

Wonen, maar vanuit mijn ervaring van 18 jaar in de gemeentepolitiek.

De SHM's proberen toch, via de afwijkingsmogelijkheden die ze hebben, de nood te lenigen en de mensen niet in de kou te laten staan. Soms worden inderdaad oplossingen gevonden in het huren van kamers of een verblijf in een hotel. Dat is de meest gebruikte methode wanneer mensen zonder dak boven het hoofd komen te zitten, bijvoorbeeld in geval van overstromingen.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal uw suggestie ter harte nemen, en de vraag opnieuw stellen aan de bevoegde minister.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, misschien is het nuttig in het protocol tussen de ministers van Welzijn en Wonen aandacht te besteden aan die doorstroming. Dat is het raakpunt tussen welzijn en wonen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de plaats van de armoedebestrijding in het stedenbeleid

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, eigenlijk is het grootste deel van mijn vraag al aan bod is gekomen, maar toch wens ik er nog kort op in te gaan. In uw beleidsnota Stedenbeleid hebt u gezegd dat achterstelling en kansarmoede in Vlaanderen overwegend geconcentreerd zijn in de steden. Dat is uiteraard geen blote bewering. In de VRIND-indicatoren is te lezen dat het aandeel van leefloners en mensen met de laagste inkomensdecil inderdaad geconcentreerd is in de centrumsteden.

De kloof tussen rijk en arm is relatief groot in de stad. Ook de kloof tussen de stad en de rand blijft behoorlijk groot. Dat heeft uiteraard ook implicaties

voor de fiscale inkomsten van de steden en gemeenten, wat evenwel ook voor een stukje wordt gecompenseerd door het Stedenfonds en andere middelen.

U hebt in uw beleidsnota gezegd dat de kloof zich ook manifesteert in het onderwijs en in de onderwijspopulatie. Ik heb onlangs een school bezocht waar me werd verteld dat zelfs voor schoolse activiteiten die 2,5 euro kosten, een afbetalingsplan wordt georganiseerd, zodat de kinderen er gedurende een maand voor kunnen sparen. We kunnen het ons amper voorstellen dat er voor dat bedrag een afbetalingsplan nodig is, maar in de OCMW's zien we dat elke dag. Verder manifesteert de armoede zich ook in de ziekenhuizen, op de arbeidsmarkt en de woonmarkt.

In het decreet van 21 maart 2003 betreffende armoedebestrijding wordt gesteld dat het armoedebeleid een inclusief beleid is. U hebt daar al uitvoerig aan gerefereerd. Er moeten dan ook op verschillende domeinen doelgerichte acties worden ondernomen, en dat vanuit een partnerschap met alle actoren. Dat betekent ook dat het decreet concreet aan u appelleert inzake het stedenbeleid, dat daar immers niet aan ontsnapt.

Mijnheer de minister, hoe ziet u de hefboomen waarover u beschikt om vanuit uw bevoegdheid Stedenbeleid aan armoedebestrijding te doen, en welke hefboomen zijn dat? Hoe wendt u die aan? Welke specifieke initiatieven nam u reeds vanuit die bevoegdheid op het vlak van armoedebestrijding? Op welke wijze werden de verenigingen waar armen het woord nemen hierbij betrokken?

Hoe evalueert u die initiatieven? Als parlement moeten we, zoals mevrouw Heeren zei, steeds meer onze aandacht richten op de resultaten die we met ons beleid beogen. Ook de regering moet dat doen. We moeten ons afvragen hoe we het beleid zullen uitzetten, en wat de precieze doelstellingen zijn die we vanuit een nulmeting willen bereiken. Daarna moeten we geleidelijk aan en periodiek monitoren wat de resultaten zijn. Dat is de enige goede manier om de effectiviteit van maatregelen te beoordelen. Wat zijn ten slotte de sterktes en de zwaktes?

Mevrouw Heeren had het over een interministeriële conferentie op het vlak van wonen. Ook met minister Dupont, bevoegd voor integratie en stadsontwikkeling, zijn er geregeld overlegmomenten. In hoeverre

komt deze problematiek ook in die contacten aan bod?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Via het stedenbeleid wil de Vlaamse Regering het stedenbeleid in Vlaanderen en Brussel versterken. Daartoe is het nodig niet enkel aandacht te schenken aan de problemen van onze steden, maar ook de potenties van onze steden kansen te geven. Mensen hebben spontaan de reflex dat ik – op z'n Vlaams gezegd – 'met dat stedenbeleid nogal wat aan mijn tram heb', maar het is toch ook een mooi verhaal.

De stad is weliswaar soms een concentratie van problemen, maar biedt ook een concentratie van potenties. Alle maatschappelijke vernieuwingen vinden hun oorsprong in de steden. We willen onze steden dan ook positieve kansen geven, en dat vanuit diverse invalshoeken: sociaal, cultureel, economisch, fysiek-ruimtelijk, qua onderwijs, enzovoort. Juist de samenhang en de interactie tussen deze terreinen is van cruciaal belang. Tegelijkertijd is het nodig te zorgen voor welvaart en welzijn voor zo veel mogelijk leden van de gemeenschap, met bijzondere aandacht voor de zwakkeren.

Die situering maakt duidelijk dat het stedenbeleid een inclusief beleid is, en vaak ook horizontaal. De instrumenten waarover ik beschik in het kader van het Vlaamse stedenbeleid, worden ingezet voor ruimere doelstellingen dan enkel armoedebestrijding, maar houden in de uitvoering mogelijkheden in voor armoedebestrijding. Het betreft de volgende instrumenten.

Het Stedenfonds heeft drie prioriteiten: de leefbaarheid verhogen, dualiteit tegengaan en de kwaliteit van het bestuur verbeteren. Het stadsvernieuwingsfonds heeft als doel in te grijpen in de fysiek-ruimtelijke omgeving, en zo stadskankers door 'openbare werken' proberen te verhelpen.

In het kader van het Stedenfonds zijn met alle dertien steden, de elf centrumsteden en de twee grote steden, en met de VGC in Brussel beleidsovereenkomsten afgesloten. Daarin zijn een aantal strategische doelstellingen opgenomen die tegemoetkomen aan de drie decretale doelstellingen, namelijk leefbaarheid vergroten, dualiteit tegengaan en de kwaliteit van het bestuur verhogen.

Voor wat betreft de eerste twee doelstellingen, die instaan voor armoedebestrijding, kan ik op basis van

alle beleidsovereenkomsten stellen dat jaarlijks 81,2 percent van de middelen van het Stedenfonds besteed wordt aan acties die de leefbaarheid in de steden dienen te verhogen en die dualiteit dienen tegen te gaan. Binnen de operationele doelstellingen kunnen deze acties in grote lijnen worden opgesomd naar de verschillende beleidsdomeinen. Ik zal u daarvan een lijst bezorgen. Het gaat over de domeinen wonen, gezondheid, minderhedenbeleid, onderwijs, cultuur, tewerkstelling en welzijn.

Bijvoorbeeld bij wonen gaat het om het voorzien in crisisopvang. Dat gebeurt lokaal, maar dan met middelen van het Stedenfonds, wat dan doorwerkt op het vlak van wonen. Het gaat ook om woonbegeleiding via het sociaal verhuurkantoor of de OCMW's, de verhoging van het aanbod aan sociale woningen, de verbetering van de sociale huisvesting en het lokaal voorzien in huurtoelagen. In Kortrijk bijvoorbeeld hebben ze een eigen huursubsidiestelsel uitgedokterd, dat ons eigen beleid op het vlak van sociale huisvesting versterkt en aanvult.

Ik geef nog andere voorbeelden. Voor onderwijs gaat het om het schoolopbouwwerk, het verhogen van de kansen van allochtone leerlingen, ondersteuning van laaggeschoolde leerlingen, zorgcoördinatie in het onderwijs, verlaging van de drempels in het onderwijs voor kansarme kinderen, leerroutes, enzovoort.

Naast deze opsomming zijn er nog andere acties te vermelden, bijvoorbeeld op het vlak van economie, mobiliteit, de opzet van stadsprojecten, de heraanleg van de openbare ruimte, wijkwerking, enzovoort. Aangezien echter elke beleidsovereenkomst anders ingevuld is, zou dat een zeer lange opsomming worden. Indien u dit zou willen weten, dan kunt u de beleidsovereenkomsten raadplegen op de website www.thuisindestad.be. Daar vinden mensen die lokaal politiek actief zijn, heel interessante dingen. Veel originele ideeën zijn immers al door anderen bedacht en zelfs uitgewerkt.

U vroeg op welke wijze de verenigingen waar armen het woord nemen, hierbij betrokken zijn.

Het zijn de steden zelf die instaan voor het betrekken van burgers, buurtbewoners en verenigingen waar armen het woord nemen. Daar wordt op basisniveau gewerkt.

Wij passen subsidiariteit toe ten aanzien van bestuursniveaus. Zij doen dat ten aanzien van de

bewoners. In twee beleidsovereenkomsten is de betrokkenheid van verenigingen waar armen het woord nemen zelfs expliciet vermeld, namelijk in Aalst en in Antwerpen. In die voor Aalst is duidelijk de samenwerking opgenomen met de vierdewereldgroep 'mensen voor mensen' en dat in het kader van het onderwijs voor wat betreft schoolopbouwwerk en daarnaast in het kader van verhoogde cultuurparticipatie. Daarbij gaat het immers heel vaak om mensen die cultuurarm zijn, voor wie de drempel naar het cultureel centrum letterlijk en figuurlijk soms te hoog is, zowel vanuit financieel oogpunt als vanuit hun achtergrond, want cultuur is iets dat in de opvoeding moet worden meegegeven.

In de beleidsovereenkomst met Antwerpen staat dat aan armenverenigingen de kans wordt gegeven om signalen van armen ten aanzien van het stedelijk beleid te verwoorden. Gezien de complementariteit van het stedenfonds kan hieruit niet geconcludeerd worden dat elders de verenigingen waar armen het woord nemen niet bij het stedelijk beleid worden betrokken. Ik denk dat dat eigenlijk overal het geval is.

Initiatieven in het kader van het stadsvernieuwingsfonds hebben te maken met fysiek-ruimtelijk ingrijpen. Daar komen ook vaak armen aan bod, met name in de fase waarin de dingen worden vormgegeven. In Gent zijn er de projecten 'Zuurstof voor de Brugse Poort' en 'Bruggen naar Rabot'. Ze doen daar niets anders dan hoorzittingen organiseren en mensen informeren over de dingen waarmee men bezig is.

Een gevaar dat bestaat bij fysiek-ruimtelijk ingrijpen in de stad, is dat er in een gesaneerde buurt, die plots heel aantrekkelijk wordt, verdringing optreedt. De oorspronkelijke kansarme bewoners worden verdrongen en moeten elders soelaas vinden. In Antwerpen trokken op zeker moment de financieel wat beter gesitueerde bewoners naar de rand van de stad. Nu doet zich de omgekeerde beweging voor. Een aantal van die mensen komt terug naar de stad en gaat wonen in die gesaneerde wijken. De minder kapitaalkrachtigen nemen daar dan weer de wijk en verhuizen naar elders.

In Gent wordt ervoor gezorgd dat er ook voor die mensen nog altijd een plaats is, en dat door het aanbod van sociale huisvesting. Daarbij zijn er koopwoningen voor mensen met één inkomen, en sociale huurwoningen voor mensen die louter aangewezen

zijn op een vervangingsinkomen. De stad onderneemt allerlei initiatieven om de oorspronkelijke plaats van die mensen in die wijken ook in de toekomst te reserveren. In Kortrijk zien we hetzelfde gebeuren met het project Buda-eiland en in Leuven met de Centrale Werkplaatsen, waar het vooral om sociale huisvesting gaat.

De beleidsovereenkomsten die lopen van 2003 tot 2007, zijn volop in uitvoering. In de tussentijdse verslagen van de steden, de zogenaamde voortgangsrapporten, lees ik dat de steden de middelen van het Stedenfonds gebruiken daar waar de nood het hoogst is. Sommige steden spenderen veel geld uit het Stedenfonds, vooral om het lokale woonbeleid in al zijn facetten vorm te geven en uit te breiden, en om het kwaliteitsimpulsen te geven. Andere steden spenderen dan weer hun geld uit het Stedenfonds om opleiding en tewerkstelling te stimuleren. Het zijn opnieuw de armste medeburgers die daar als eersten voordeel bij hebben, onder andere op het vlak van onderwijs, tewerkstelling en huisvesting.

Algemeen gesproken zijn de steden het beste geplaatst om de middelen van het Stedenfonds in te zetten waar ze menen dat de nood het hoogste is, waar ze geen initiatieven kunnen ontwikkelen vanuit het reguliere beleid of in bepaalde beleidsdomeinen waarin ze impulsen wensen te geven die de leefbaarheid in de steden ten goede komt. Eigenlijk is dit niet alleen een versterking van het Vlaamse beleid, maar ook van hun eigen reguliere lokale beleid.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat ik het ook schriftelijk nog zal kunnen nalezen, want blijkbaar staat er veel meer in de teksten dan wat u mondeling hebt toegelicht. Kunt u nog kort iets zeggen over mijn laatste vraag in verband met het overleg met minister Dupont?

Minister Marino Keulen: U hebt me eens een parlementaire vraag gesteld over de afbakening van de kansarme buurteen in de stad. U maakte toen de opmerking dat in Antwerpen de Grote Markt er ook bij zat. Ik heb minister Dupont daarop gezien, en hij zou dat bekijken. In die zin wordt er wel over gesproken. Ik probeer hem bepaalde voorvallen door te geven. Want het zal de lokale besturen worst wezen wie nu bevoegd is, het Vlaamse Gewest of de federale overheid. Ze hebben aan die institutionele

discussie geen boodschap, en zijn vooral in de midde-len geïnteresseerd. We moeten dus elkaar versterken en niet op een eigenzinnige manier werken met arbitraire criteria. De Grote Markt van Antwerpen was een voorbeeld van een arbitraire inkleuring. Ik weet echter niet wat hij er verder mee gedaan heeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het genderspecifieke karakter van armoede

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mevrouw de minister, ik verwijs graag naar uw beleidsnota Gelijke Kansen. Daarin stelde u dat er genderspecifieke karakteristieken en mechanismen zijn die ervoor zorgen dat specifieke groepen vrouwen en meisjes achterblijven qua opleidingsniveau, arbeidsniveau, en socio-culturele en politieke participatie. Vrouwen uit die groepen hebben beduidend minder kansen. Die vaststelling geldt volgens uw beleidsnota onder meer voor alleenstaande moeders, vrouwen met een laag inkomen, oudere vrouwen en allochtone vrouwen en meisjes.

Vrouwen worden meer bedreigd door armoede dan mannen, gedeeltelijk ook doordat er meer huishoudens zijn van vrouwen zonder partner dan omgekeerd. Anderzijds stellen we vast in de Vlaamse Regionale Indicatoren-gids 2004-2005 dat in tegenstelling tot bijna alle andere landen van de Europese Unie het percentage armen bij vrouwen niet noemenswaardig hoger ligt dan bij mannen. In de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar is dat 8 procent, vanaf 25 jaar is het 24 procent. Ik wens die cijfers echter te nuanceren, want het gaat om een benadering met inkomensnormen, terwijl u in uw beleidsnota Gelijke Kansen wellicht een multidimensionale indicator hanteerde.

Mevrouw de minister, kunt u op basis van onderzoeksresultaten stellen dat armoede vrouwelijk is, of toch beduidend meer voorkomt bij vrouwen dan bij mannen? Laten die gegevens toe structurele oorzaken en mogelijke remedies aan te wijzen op een wetenschappelijke basis? Op welke wijze gaat u daarmee om? Gaat u dat monitoren tot op vandaag? Welke

initiatieven ontwikkelde u reeds sinds u minister van Gelijke Kansen bent om te sensibiliseren omtrent armoede bij vrouwen?

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Mevrouw Crevits, u nuanceerde zelf al de algemene cijfers. Ik schets dan ook graag de context op basis van een aantal onderzoeken. Het vrouw zijn op zich zorgt niet voor een significant hoger armoederisico. Waar het om gaat, is dat een aantal risicofactoren waaraan vrouwen meer dan mannen worden blootgesteld, ondanks dat genuanceerd beeld, ons toch nopen te spreken van een vrouwelijke armoede.

Dat wordt bevestigd in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2005-2009. Daarin lezen we: 'Het risico om inkomensarm te zijn, is niet gelijk verdeeld over de bevolking. Naar activiteitsstatus zijn het vooral de werklozen – 25 procent – en gepensioneerden – 23 procent – die in Vlaanderen onder de armoedegrens leven. Bij alleenstaanden is dat 19 procent, en in dat geval vooral de ouderen – 29 procent – en de vrouwen – 24 procent –, alsook gezinnen waar minstens één persoon ouder is dan 65 jaar, namelijk 24 procent. Zij lopen naar huishoudtype het hoogste risico.'

Uit de gezondheidsenquête van 2001 blijkt onder meer dat alleenstaande moeders een zeer sterk verhoogd armoederisico hebben, in vergelijking met alleenstaande vaders. Daar waar het armoederisico van alleenstaande vaders toen in Vlaanderen 10,4 procent bedroeg, bedroeg dat van alleenstaande moeders zowaar 28 procent.

Het risico van alleenstaande vrouwen van minder dan 65 jaar was 12,5 procent, terwijl dat voor alleenstaande mannen van dezelfde leeftijd 6,1 procent was. Het risico van alleenstaande vrouwen van meer dan 65 jaar was 15,5 procent, terwijl dat voor alleenstaande mannen van dezelfde leeftijd 12,4 procent was. Dat zijn slechts enkele cijfers die de complexiteit van het armoedeprobleem moeten illustreren. Waar verschillende risicofactoren samen actief zijn, komt armoede bijzonder scherp naar voren.

Onder de arme vrouwen zijn er verschillende risicogroepen: alleenstaande oudere vrouwen, alleenstaande moeders, thuiswerkende gehuwde vrouwen met kinderen en allochtone vrouwen. Als minister van Gelijke Kansen vind ik het erg belangrijk om te werken met die risicogroep binnen onze doelgroepen.

Dat staat ook zo in mijn beleidsnota, en dat zal ook in de beleidsbrief een belangrijk aandachtspunt zijn. Armoede kunnen we niet los zien van de participatie op de arbeidsmarkt. Onderzoekster Mieke Van de Velde (OASeS- UA) verzamelde in haar literatuurstudie 'Vrouwen en armoede in de kijker' een paar verontrustende vaststellingen. Ze merkt op dat hoewel de vrouwelijke arbeidsmarktparticipatie sterk is gestegen, de inkomensverschillen tussen mannen en vrouwen nog bijzonder groot zijn.

Volgens haar is er een polarisering ontstaan tussen laag- en hoogopgeleide vrouwen. Vooral de arbeidsmarktsituatie van lagere sociale categorieën is gekenmerkt door werkloosheid, loopbaanonderbreking, lage inkomens en deeltijdse tewerkstelling in vooral lagere functies. Ze verklaart dat met de stelling dat de arbeidsomstandigheden vaak niet zijn aangepast aan de gezinsomstandigheden. Bovendien blijkt uit de TOR-enquête dat de taakverdeling tussen mannen en vrouwen maar heel erg langzaam naar hetzelfde niveau evolueert. Dit alles is de basis voor onze beleids optie om vooral te werken aan de loopbaanproblemen van vrouwen. Dat is een van de absolute prioriteiten van het gelijkekansenbeleid.

Hoe monitoren we? De onderzoeksgegevens van de onderzoeksgroep Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad worden indien mogelijk opgesplitst volgens geslacht. Het Steunpunt Gelijke Kansen volgt dat op en gebruikt de cijfers om het gelijkekansenbeleid te stofferen. De mensen van de administratie en mijn medewerkers laten zich ook inspireren door de publicaties van de administratie Planning en Statistiek, waaronder de publicatie VRIND.

Het armoedebeleid is in handen van minister Vervotte. Zij treedt op als coördinerende minister voor het armoedebeleid. Dat beleid wordt vorm gegeven in het permanente armoedeoverleg. Ik word daar nauw bij betrokken. Op dat overleg heb ik er al meermaals op aangedrongen dat de aandachtsambtenaar oog moet hebben voor de genderproblematiek als voor mensen in armoede trajecten op maat moeten worden uitgewerkt. Zo vragen we dat bij het uitwerken van werk op maat gender als criterium wordt opgenomen.

Als minister van Gelijke Kansen wil ik achterstellingsmechanismen die voortvloeien uit gender, seksuele oriëntatie of ontoegankelijkheid verder in kaart brengen en bestrijden. Omdat die achterstellingsme-

chanismen zich op vele terreinen voordoen, werk ik vooral met de open coördinatiemethode. Dat laat mij toe om met alle leden van de regering beleidsoverschrijdend te werk te gaan. Wat mijn verticale bevoegdheid betreft, werk ik aan het genderaspect in armoede, met de nadruk op het loopbaanvraagstuk enerzijds en de empowerment van allochtone vrouwen anderzijds.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Ik dank de minister voor haar antwoord dat op wetenschappelijke gegevens is gebaseerd. Ik mis wel een beetje de concretisering. We zijn nu een jaar ver. Bij de bespreking van de beleidsnota heeft ze het gehad over de moeilijkheden om de open coördinatiemethode te hanteren. Ik zou daarom iets meer willen vernemen over concrete initiatieven. Armoede is een probleem van vrouwen. Worden concrete initiatieven geregeld besproken met haar collega's? Zorgt ze ervoor dat er in budgetten wordt voorzien?

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Zowel het gelijkekansenbeleid als het armoedebeleid zijn horizontale bevoegdheden. Uiteraard werk ik hard mee aan de initiatieven van minister Vervotte. Ik denk dan aan haar actieplan. We stofferen dat met cijfers en formuleren aanbevelingen. Dat wordt allemaal goed opgevolgd. Ik heb dus niet de indruk dat er zich op dat vlak problemen voordoen.

De open coördinatiemethode wordt vandaag volop toegepast. We voeren ook bilaterale gesprekken met de andere ministers. Als ik me niet vergis, zullen we volgende maand de doelstellingen afspreken. De regering steunt dat volop. Volgend jaar komt er ook een Jaarboek Gelijke Kansen, waarin het thema 'gender en armoede' een aandachtspunt zal zijn.

In het kader van de verticale bevoegdheid en het subsidiëren van projecten wordt er rechtstreeks ingewerkt op armoede. Ik zal u hierover een overzicht met concrete informatie bezorgen. We werken ook aan een uitgewerkt actieplan rond de loopbaanproblematiek. Dat zal de komende weken klaar zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over een nieuw decreet over de toegankelijkheid van openbare gebouwen

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, op 27 juni verscheen er in een dagblad een interview waarin de minister de intentie verwoordde om samen met minister Van Mechelen, die onder meer bevoegd is voor ruimtelijke ordening, een ontwerp van decreet uit te werken dat het toegankelijk maken van openbare gebouwen beoogt. Dat is inderdaad erg nodig.

Zoals iedereen weet, is er een federale wet en een koninklijk besluit van 1975 over de toegankelijkheid van openbare gebouwen. Beide teksten blijven echter dode letter. Dat besluit heeft geen tanden, want er bestaan geen sancties. Het verwoordt een mooi maar onuitvoerbaar idee. Zoals de minister al zei, is er snel nood aan een decreet. Velen delen die vaststelling.

Dat zo'n decreet nodig is, blijkt wel uit een actie die de Vereniging personen met een handicap of VFG op 11 juli voerde. De leuze van de actie was: '11 juli, de Vlaamse feestdag, maar niet voor personen met een handicap'. Veel evenementen in openbare gebouwen waren niet toegankelijk voor ons. Het koninklijk besluit bestaat al 30 jaar. Het is niet normaal dat dit probleem nog steeds niet is opgelost.

Eind april 2005 stelde ik hierover een vraag aan minister Van Mechelen. Uit zijn antwoord bleek dat hij meer zag in een sensibilisering. Ik ga akkoord om te stellen dat sensibilisering erg belangrijk is. Er moet echter een stok achter de deur hebben voor zij die niet willen horen. We mogen niet naïef zijn. Ook Europa beveelt aan om tegen 2010 alle openbare gebouwen voor personen met een verminderde beweeglijkheid toegankelijk te maken. We hebben nog een lange weg af te leggen. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest hebben de federale wetgeving al geactualiseerd. Vlaanderen loopt achter, en dat verbaast me. In 2003 heeft het Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid een goed voorstel aan minister Van Mechelen overgemaakt.

In die context wil ik van de minister weten of een decreet over de toegankelijkheid van openbare gebouwen en plaatsen voor haar een prioriteit is. Als

dat het geval is, zou ik graag vernemen welke stappen ze reeds heeft gezet om in een strafbepaling te voorzien. Dat is nodig een sterk decreet te maken en geen vodge papier. Heeft ze daarover al overlegd met minister Van Mechelen? Of is zo'n overleg gepland? En wat is dan de timing? De oude federale wet en het daaraan gekoppelde KB vertonen een aantal gebreken. Er is geen controle op de uitvoering en er is bij niet-naleving niet in een sanctie voorzien. Ik hoop dan ook dat we niet opnieuw met een papieren tijger te maken zullen krijgen.

Veel normen voor het garanderen van de toegankelijkheid zijn overigens al achterhaald. Vage bepalingen zoals 'de integrale toegankelijkheid' moeten concreet worden. Hoe zult u daaraan tegemoetkomen? In dat verband is het misschien interessant te leren uit de ervaring die in de VS is opgedaan. Sinds de jaren negentig is in de VS een duidelijke wetgeving over de toegankelijkheid van openbare gebouwen van kracht. Misschien moeten we hun normen eens bestuderen. Zo moeten in de openbare gebouwen van de VS een op vijf toiletten aangepast zijn. Ook op Europees niveau is overigens al veel expertise verzameld. Laten we daarvan leren.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: De afgelopen jaren is dit thema in dit parlement geregeld ter sprake gekomen. Toenmalig minister Vogels is ooit nog bevoegd geweest voor gelijke kansen. Na een bevraging van het werkveld is in die periode een werkgroep rond toegankelijkheid opgericht.

De vraag om het besluit van 1975 te veranderen, bestaat al zeer lang. We kunnen ons afvragen waarom we in het parlement niet zelf een initiatief nemen. Dat is in feite de gemakkelijkste weg. Als er een meerderheid wordt gevonden, kan het decreet worden goedgekeurd. Degenen die de thematiek kennen, weten echter dat we geen baat hebben bij een decreet waarin alle normeringen zitten. Als men aan dat decreet morgen iets wil wijzigen, dan moet er steeds opnieuw via het parlement worden gewerkt. De uitdaging is om een heel uitvoerig uitvoeringsbesluit of kaderdecreet op te stellen.

Mevrouw Stevens, vorig jaar heeft het parlement aan minister Van Mechelen gezegd dat wij een parlementair initiatief wilden nemen voor een kaderdecreet, maar dat het aan de bevoegde minister is om te zorgen voor een zeer goed, afdwingbaar uitvoerings-

besluit. Minister Van Mechelen heeft ons wandelen gestuurd. Hij zei in feite dat er geen probleem was en dat alles was opgelost via de wet op de ruimtelijke ordening.

Mevrouw de minister, dat was ook de visie tijdens de afgelopen legislatuur. Voormalig minister Vogels zei dat er openingen waren gecreëerd binnen het decreet op de ruimtelijke ordening. Dat klopt ook. Dat is er niet alleen gekomen door parlementaire druk maar ook door druk vanuit het werkveld. Ik blijf er echter bij dat een toegankelijkheidsdecreet als kaderdecreet mogelijk moet zijn. We hebben bij de bespreking van uw beleidsnota gezegd dat het voor de regering een uitdaging moet zijn om die normering samen met de sector te bepalen.

We hebben heel wat voorbereidend werk geleverd. Er is een rijkdom aan materiaal in Europa en in Amerika. We zouden een bondgenoot kunnen zijn om dat morgen te realiseren. Ik hoop oprecht dat u minister Van Mechelen zo ver kunt krijgen dat hij meedoet. De vraag is natuurlijk of we hem nodig hebben om de afdwingbaarheid te verzekeren. Hij zegt dat alles geregeld is in het decreet op de ruimtelijke ordening. Ik ga ervan uit dat besluiten worden goedgekeurd door de hele Vlaamse Regering. In die zin is het belangrijk dat hij een bondgenoot is. Het expertisecentrum dat wordt opgericht, zal volgend jaar een bijzondere bijdrage kunnen leveren.

Mevrouw de minister, er is al heel wat voorbereidend werk gedaan. Het parlement steekt de hand uit om een kaderdecreet te kunnen realiseren.

De voorzitter: De heer Verreycken heeft het woord.

De heer Rob Verreycken: Mevrouw de voorzitter, ik onderschrijf volledig de bekommernis van de vraagsteller. Ik werd de afgelopen jaren herhaaldelijk gecontacteerd door mensen die me hebben gewezen op problemen van toegankelijkheid. De problematiek is zeer uitgebreid en complex. Ik denk bijvoorbeeld aan de toegankelijkheid van voetpaden voor mensen met een visuele handicap. Zeer vaak worden door de overheid obstakels geplaatst. Niet altijd wordt ernstig nagegaan of er geen nodeloze hindernissen worden opgeworpen.

Ik respecteer echter volledig de invalshoek van de vraagsteller. Zij spitst haar vraag toe op de toegankelijkheid van openbare gebouwen. De overheid heeft inderdaad een voorbeeldfunctie. Het is dringend

noodzakelijk dat zo vlug mogelijk de volledige toegankelijkheid voor alle burgers wordt gerealiseerd.

Ik was niet thuis in de materie. Ik heb met heel veel interesse geluisterd naar wat mevrouw Heeren heeft gezegd. Het klopt dat een decreet maar zo sterk is als zijn uitvoeringsbesluiten. Toch pleit ik ervoor dat het parlement de eigen verantwoordelijkheid opneemt en het kaderdecreet in overweging neemt en behandelt. Het is dan aan de regering om ondertussen te werken aan de uitvoeringsbesluiten. Van onze kant vragen we dat er zo weinig mogelijk getalmd wordt.

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Mijnheer de voorzitter, ik dank alle interpellanten voor hun vragen over deze uitermate belangrijke materie. Op dat vlak zijn we zeker geen gidsland. We hebben een heel grote achterstand in te lopen. Er is verwezen naar andere Europese landen en naar Amerika. Ik ben zeker geen onvoorwaardelijke fan van de Verenigde Staten. Maar ere wie ere toekomt: op het vlak van toegankelijkheid staan ze mijlenver voor op ons. Dat geldt zeker voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen. Ik ben blij met de steun. Dat geeft aan dat we er tijdens deze legislatuur in moeten slagen om wat dit betreft goed werk te verrichten.

Mevrouw Heeren, de zaak over het kaderdecreet versus uitvoeringsbesluit wil ik nog even in het midden laten. Wij werken niet direct aan een decreet. We staan daar ook niet onmiddellijk negatief tegenover. Als we het hebben over een kaderdecreet, dan moeten we het wel ruimer zien dan alleen maar de toegankelijkheid van openbare gebouwen. We moeten dan nagaan of we een kaderdecreet moeten maken dat ook kan worden beschouwd als een belangrijk politiek signaal.

Waar we vandaag wel aan werken, is aan een stedenbouwkundige verordening. Daarvoor hebben we de minister van Ruimtelijke Ordening heel erg nodig. We moeten op dezelfde lijn zitten. Tijdens de vorige legislatuur heeft het Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid een adviesnota voorgelegd aan de minister van Ruimtelijke Ordening. Daarin staan een aantal principes die aan de basis dienen te liggen van een actualisering van de wetgeving op de toegankelijkheid van publieke ruimten.

Uiteindelijk werd hiervan één deelaspect gerealiseerd. Het betreft het besluit dat de samenstelling

van een bouwaanvraag regelt. Een bepaling van dit besluit zegt dat een bouwaanvraag voor de publiek toegankelijke gebouwen een beschrijving moet bevatten van de voorzieningen om de toegankelijkheid te bereiken voor personen met een handicap. Mevrouw Heeren, ik veronderstel dat u daarnaar verwijst. Dat punt is gerealiseerd. Ik ben het ermee eens dat dit onvoldoende is.

Er is ondertussen overleg geweest tussen de kabinetten. Ik wil dat overleg absoluut voortzetten. Het is mijn doelstelling om eind 2006 een verordening klaar te hebben. Ik weet niet of u kunt leven met die timing. Hoe simpel en hoe logisch de vraag naar toegankelijke gebouwen ook is, de uitwerking ervan in een stedenbouwkundige verordening is moeilijk en complex.

Mevrouw Stevens, uiteraard is de afdwingbaarheid belangrijk. Als de zaak wordt opgenomen in een stedenbouwkundige verordening, dan valt het onder de algehele wet. Dat wil zeggen dat als er niet wordt tegemoetgekomen aan die verordening, er sprake is van een bouwmisdrijf. Een bouwmisdrijf wordt op dezelfde manier gecontroleerd en gesanctioneerd als alle andere bouw misdrijven in Vlaanderen.

Ik ben het ermee eens dat het moeilijk is om een heel gedetailleerde lijst van criteria op te nemen in de verordening zelf, omdat ze zeer snel verouderd zijn. Daarom kiezen we voor een combinatie van een verordening met enkele concrete criteria en een adviserend handboek met voorbeelden van goede praktijken. Dat handboek zou zowel detailcriteria als criteria bevatten die niet op een bouwplan af te lezen zijn en dus geen impact hebben op het vergunningsproces.

Ik wil nog eens laten onderzoeken op welke manier er kan worden gewerkt met een kaderdecreet. Ik stel voor dat we die discussie voeren bij de bespreking van de beleidsbrief.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het volledig eens als u zegt dat het geen goed idee is om normen op te leggen over de toegankelijkheid. Toch pleit ik voor een soort minimumnorm. Openbaar toegankelijke gebouwen zouden bijvoorbeeld niet enkel mogen bestaan uit trappen.

Nu zien we vaak nog nieuwe gebouwen, ook van de Vlaamse overheid, die niet toegankelijk zijn. Vorige week was ik op bezoek op het kabinet van Cultuur. Het is een prachtig gebouw. Het spijt me echter te moeten zeggen dat ik niet weet hoe rolstoelgebruikers moeten binnenraken. Ik heb daar geen lift gezien. De trap is zeer mooi. Ik vraag me alleen af wat mensen met een rolstoel moeten doen. Misschien is er achteraan nog een deur. Dat zou evenwel betekenen dat mensen met een handicap alweer de achterdeurtjes moeten gebruiken. Dat kan de bedoeling niet zijn.

Misschien moeten we het inbouwen van een aantal minimumnormen overwegen. Dat kunnen we naar aanleiding van de beleidsnota bespreken. Zoals de heer Verreycken al heeft gezegd, gaat het niet enkel om de integrale toegankelijkheid voor mensen met een rolstoel. Mensen met een visuele of een mentale handicap kunnen soms de bewegwijzering niet volgen. Voor die mensen zou op al deze plaatsen in een duidelijke bewegwijzering moeten worden voorzien.

De realisatie van de basistoegankelijkheid kan ook voor mensen zonder handicap een voordeel bieden. Ik denk hierbij aan moeders of vaders met een kinderwagen of aan oudere mensen. De voordelen trefden brede lagen van de samenleving.

Aan een bouwvergunning kunnen een aantal criteria worden verbonden. Dit geldt ook voor openbare gebouwen. Indien de criteria niet worden gevolgd, is er sprake van een bouwmisdrijf. Iedereen weet echter dat het opvolgen, het opsporen en het sanctioneren van bouw misdrijven in Vlaanderen nog niet echt een prioriteit kan worden genoemd. We moeten realistisch blijven.

Dat betekent dat de betrokkenen naar de rechtbank moeten stappen. Voor veel mensen vormt de rechtbank echter een barrière. De stedenbouwkundige verordeningen en de ruimtelijke ordening vormen een gespecialiseerde materie. Bijgevolg moeten ze een advocaat inhuren die zich in deze materie heeft ingewerkt. Ze kunnen met hun problemen niet zomaar naar de vrederechter stappen.

Vlaanderen heeft op dat vlak een voorbeeldfunctie te vervullen. In de VS en in Canada zijn echt alle gebouwen toegankelijk. Het verbaast me keer op keer. We moeten in Vlaanderen ons gezond verstand gebruiken.

Mevrouw de minister, ik wacht vol spanning op uw beleidsbrief. We zullen dit samen opvolgen. Zoals

mevrouw Heeren al heeft gesuggereerd, zouden we het indienen van een kaderdecreet kunnen overwegen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: De minister wil de toegankelijkheid terecht niet tot openbare gebouwen beperken. Het gaat hier eigenlijk om alle publieke gebouwen. Zo zijn veel banken ontoegankelijk.

We mogen het niet steeds over mensen met een handicap hebben. Deze thematiek betreft iedereen, met inbegrip van, bijvoorbeeld, ouders met jonge kinderen. We zouden dit basiscomfort in elke ruimte met een publieke functie, zoals postgebouwen, stadhuisen en banken, moeten kunnen aanbieden. Banken die dit hebben ingezien, houden hier bij vernieuwingswerken rekening mee.

We mogen ons evenmin op de stedelijke verordeningen blindstaren. In mijn gemeente heeft het lokale bestuur een stedelijke verordening uitgevaardigd. De mogelijkheden op dat vlak zijn echter beperkt.

Vlaanderen heeft een voorbeeldfunctie te vervullen. Het Bloso en het VIPA dienen nog steeds dossiers voor ontoegankelijke gebouwen in. Bij de opening, terwijl de minister het lintje doorknipt, kunnen we zelf vaststellen hoe ontoegankelijk die door de Vlaamse overheid gesubsidieerde gebouwen zijn. Dat kan niet.

Een kaderdecreet en de bijbehorende normering moeten een toepasbaar instrument vormen. In het buitenland bestaan voldoende voorbeelden. Een kaderdecreet zou niet volstaan om flexibel te werk te gaan. Een normeringsbesluit zou dit probleem kunnen oplossen.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik denk nu pas aan het belang van de opleiding van onze architecten. Uiteindelijk ontwerpen zij onze gebouwen.

Een tweetal jaar geleden heb ik, als lid van een werkgroep rond toegankelijkheid, het Europees Parlement te Straatsburg bezocht. Het is me toen opgevallen dat de brandblussers, die voor ieders veiligheid zijn bedoeld, achter zuilen zijn verstopt. De brandblussers zouden duidelijk zichtbaar moeten zijn en zou-

den niet uit het zicht mogen worden gezet. Dat dient de veiligheid immers niet.

Architecten hebben veel aandacht voor esthetiek en ontwerpen mooie gebouwen. Ze moeten tegelijkertijd aandacht aan de veiligheid en aan de toegankelijkheid schenken. Dat moet tijdens hun opleiding aan bod worden gebracht.

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Ik ben het volkomen eens met de opmerking van mevrouw Stevens. We zijn hier trouwens al mee bezig. Onder de noemer 'universal design' proberen we dat concept binnen de opleiding te ontwikkelen. We moeten ons steeds op de mensen met de meeste functioneringsmoeilikheden richten. Dat maakt het voor iedereen aangenamer.

Dat laatste heb ik bij de opening van een toegankelijk premetrostation in Antwerpen sterk kunnen merken. Dat premetrostation is toegankelijk gemaakt voor mensen met een visuele handicap en voor mensen in een rolstoel. Het gebouw is echter voor iedereen toegankelijker geworden. De toegankelijkheid werkt als een structurerende factor voor heel het station. Kinderen hebben er nu ook gemakkelijker toegang toe.

Indien we een kaderdecreet zouden opstellen, zouden we het op de idee van een universal design moeten schragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
